

Asia: VN/28405/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ilmastonmuutos etenee ja sen vaikutukset tuntuvat jo. Toimia tarvitaan pikaisesti hyvinvoinnin, terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi. Haitallisia vaikutuksia ei ehkäistä poistamalla kunnilta ilmastosuunnitelmien teon velvoite. Ilmastoriskien ehkäisy, niihin sopeutuminen ja varautuminen vaativat kaikkien toimijoiden päättävistä yhteistä otetta ja aktiivista ilmastoriskien hallintaa. Kuntia on veloitettava tekemään osansa.

Hengityслиitto pitää tärkeänä sitä, että kuntien mahdollisuuksia edistää ilmastolain tavoitteita tuetaan. Kuntia koskevaa veloitetta laatia ilmastosuunnitelma ei tule kumota. Ilmastolain tavoitteiden edistäminen tukee myös ihmisten terveyttä. Mikäli kunnilta poistetaan velvoite, ilmastolain tavoitteiden saavuttaminen kuntien toimien vaikutusten vähentyessä on epävarmaa.

Mikäli kunnat eivät tee osaansa, on puuttuvat toimet korvattava muilla ilmastotoimilla. Vaikka Suomessa on kuntia ja kaupunkeja, joilla tällä hetkellä on kunnianhimoiset ilmastosuunnitelmat, on veloitteen poistuessa vaarana, että ilmastotoimet heikkenevät, eivätkä ilmastonmuutoksen ehkäisy ja sen vaikutuksiin varautuminen toteudu kunnissa tarvittavassa laajuudessa vapaaehtoisesti. Ilmastotoimien suunnitelmallista toteuttamista on kunnilta edellytettävä. Lisäksi niiden kuntien kohdalla, jotka eivät ilmastosuunnitelmia tähänkään saakka ole tehneet, riskinä on, että suunnitelmat ja samalla ilmastotoimet jäävät ohuiksi tai kokonaan tekemättä.

Kunnat vastaavat merkittävästä osasta kansalaisten arkea ja palveluja kuten vesihuolto, jätehuolto, liikenne, maankäyttö, koulut, liikuntapaikat jne. Ilmastotyön ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisen sekä varautumisen on oltava yhä kiinteämpi osa kunnissa tehtävää suunnittelua, strategiatyötä ja päätöksentekoa.

Suunnitelmallisella työllä voidaan edistää päästöjen vähentämisen lisäksi myös parempaa ilmanlaatua ja luonnon monimuotoisuutta. Samalla on mahdollista ehkäistä myös sää- ja ilmatoriskien aiheuttamia haittoja. Suunnitelmiin on sisällytettävä myös sää- ja ilmatoriskeihin varautuminen. Kunnissa on edistettävä myös helleaaltoihin varautumista – tarvitaan suunnitelmat kaikille avoimista viiennetyistä julkisista tiloista hellehaittojen ehkäisemiseksi ja kansanterveyden suojelemiseksi. Kunnissa on syytä systemaattisesti seurata tehtävien ilmastopäätösten- ja toimien terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.

Kunnilla on laajat mahdollisuudet vaikuttaa ilmastolain tavoitteiden toteutumiseen, mikäli niitä siihen myös kannustetaan. Rahoitusta voi edelleen päättää myöntää erillisellä määrärahalla, joka osoitetaan valtion talousarviossa. Hengitysliitto kannattaa päästötietopalvelun ylläpidon jatkamista ja Kuntaliiton toimittaman oppaan (Opas kunnan ilmastosuunnitelman valmisteluun 2023) käytön edistämistä.

Mustonen Satu
Hengitysliitto